

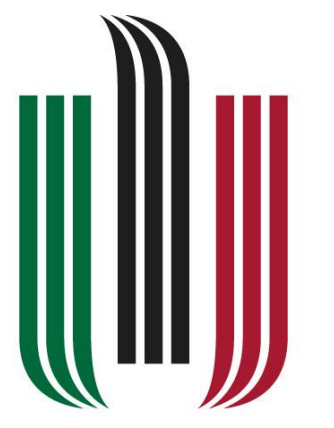
Instytut Gospodarki
Surowcami Mineralnymi
i Energią
Polskiej Akademii Nauk

BEATA KŁOJZY-KARCZMARCZYK

beata.kk@min-pan.krakow.pl
Pracownia Badań Środowiskowych i Gospodarki Odpadami

JULIA GODYŃ, MIKOŁAJ PAWLAK, KINGA WAWRZONEK

Wydział Geologii, Geofizyki i Ochrony Środowiska
Koło Naukowe „Tryton”

AKADEMIA GÓRNICZO-HUTNICZA
IM. STANISŁAWA STASZICA W KRAKOWIE

Obszary zaburzone działalnością górniczą i formy antropogeniczne: rozmieszczenie w województwie śląskim

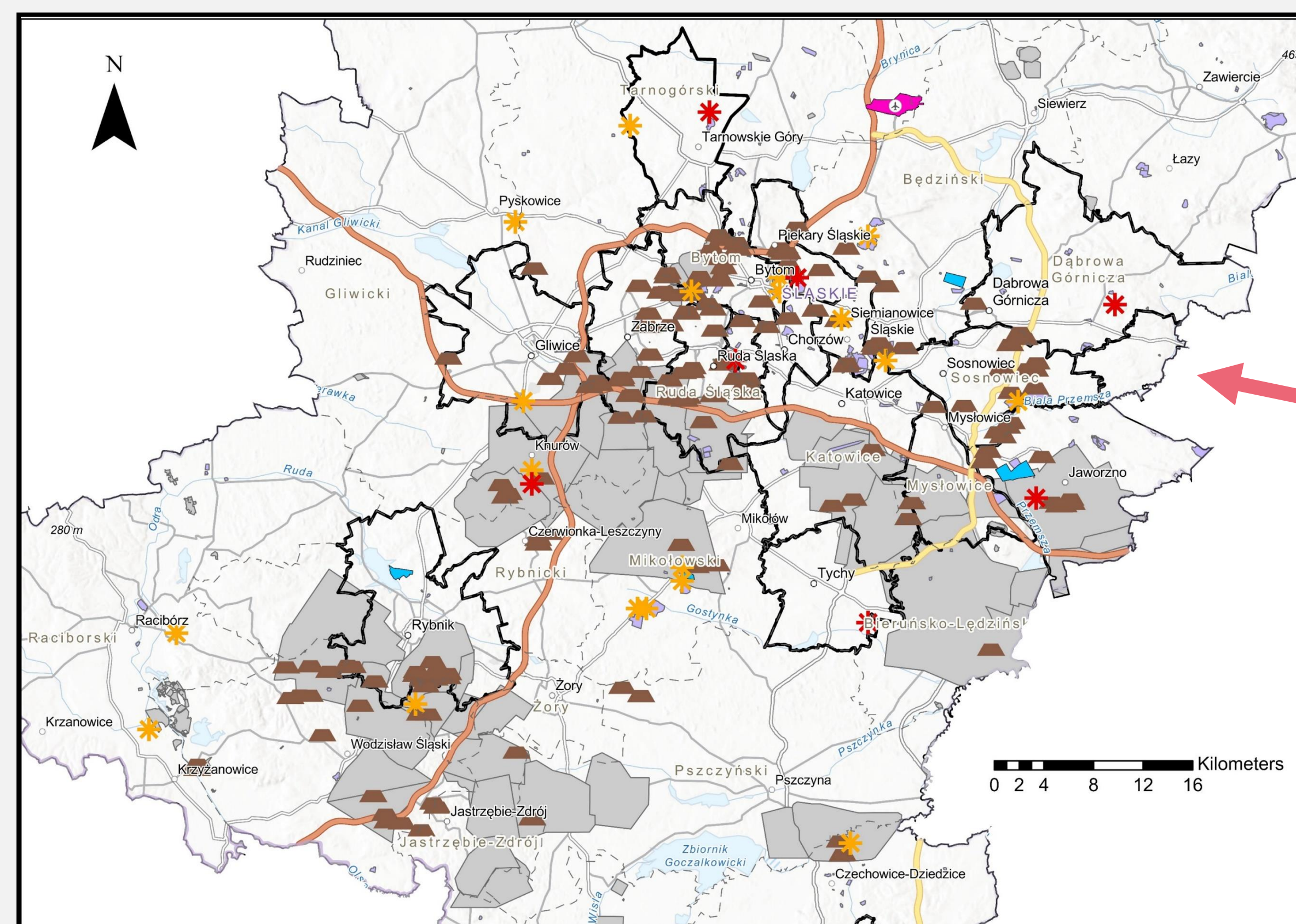
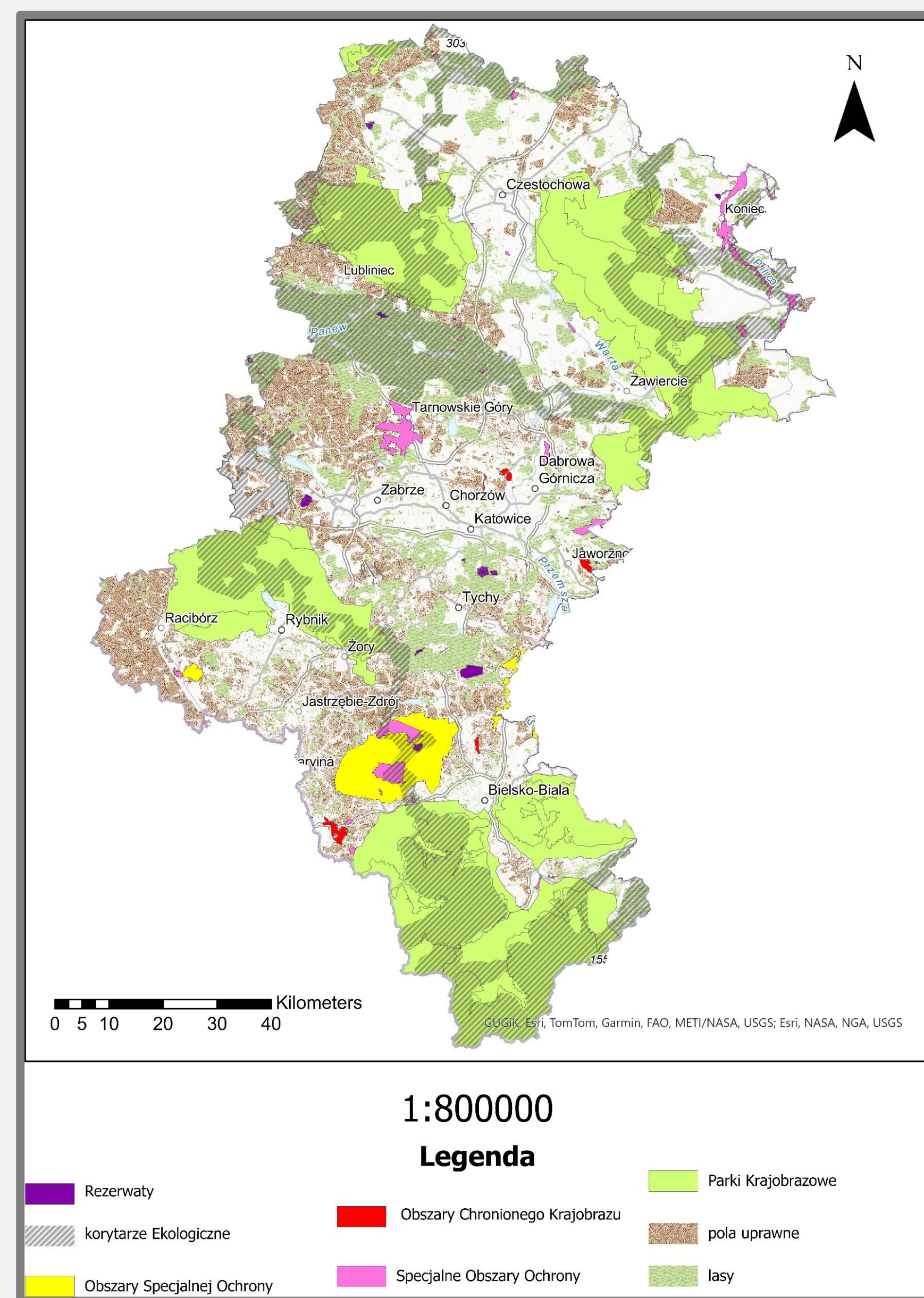
Województwo śląskie to silnie uprzemysłowiony i najbardziej zurbanizowany region Polski, a granice między poszczególnymi miastami często zacierają się przestrzennie i funkcjonalnie. Główne obszary uprzemysłowione związane są ściśle z górnictwem i różnymi formami działalności górniczej a ich wpływ jest obserwowany w środowisku.

Celem analizy jest zestawienie obszarów o wysokim stopniu naturalności z terenami o zaznaczonej silnej antropopresji przemysłowej.

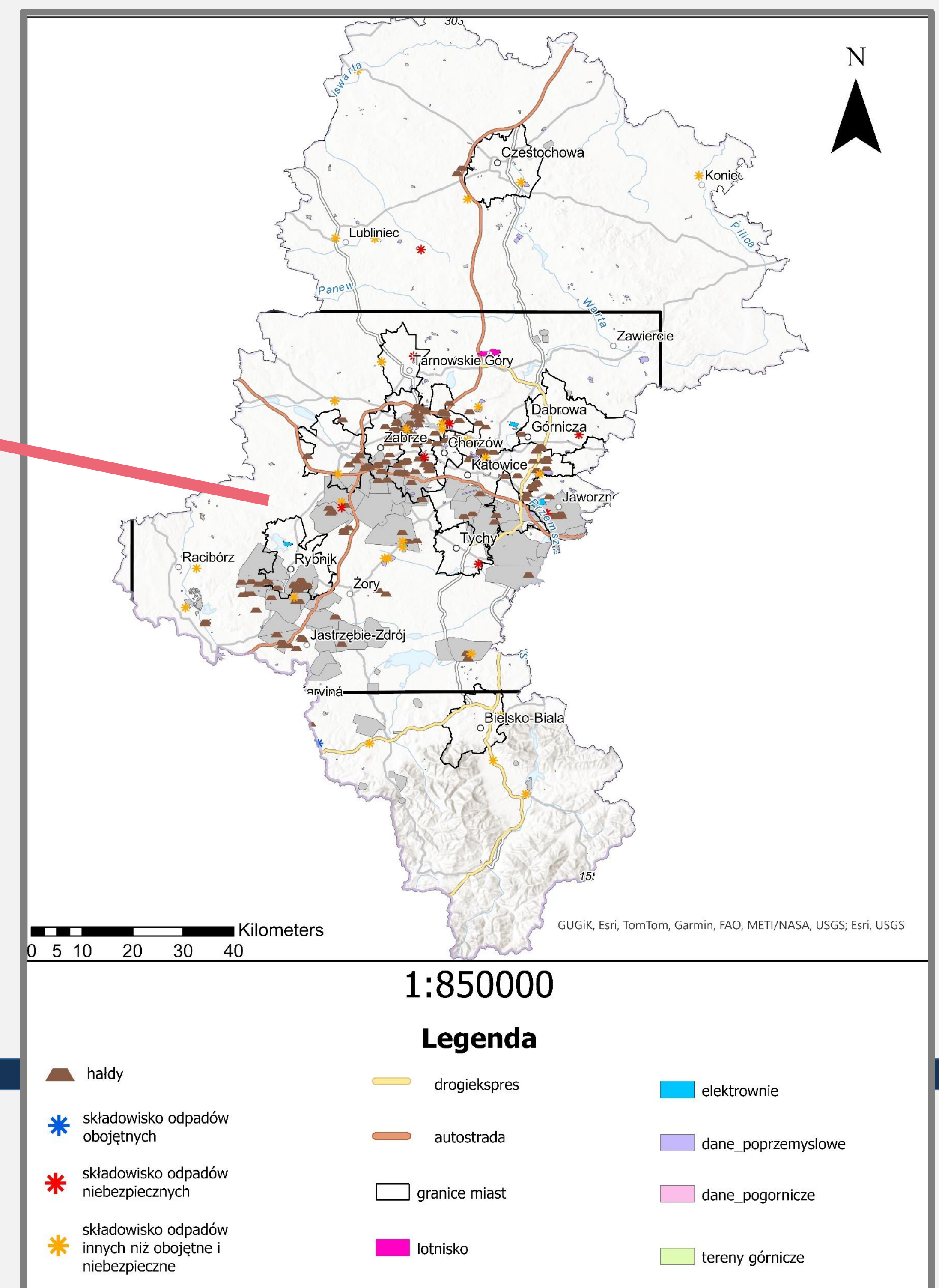
Opracowano podział tematyczny oraz wizualizację graficzną województwa śląskiego dla dwóch grup obszarów i obiektów wykorzystując dane przestrzenne z ogólnodostępnych baz danych.

Obszary zaburzone działalnością przemysłową: tereny górnicze, obszary poprzemysłowe, składowiska odpadów, hałdy pogórnice, infrastruktura komunikacyjna oraz obszary zurbanizowane. Takie obszary czy obiekty określono jako potencjalnie zdegradowane. W obszarach zurbanizowanych uwzględniono miasta należące do Metropolii Górnośląskiej oraz dodatkowo miasta, które przekraczają 100 tys. mieszkańców. Z uwagi na intensywną urbanizację oraz wieloletnią działalność przemysłową, miasta te nie powinny być traktowane jako obszary o charakterze naturalnym.

Obszary o charakterze naturalnym i względnie nieprzekształcone: parki narodowe i krajobrazowe, obszary Natura 2000, korytarze ekologiczne, lasy i tereny pól uprawnych.

Wyniki analizy potwierdziły silną koncentrację terenów zdegradowanych w centralnej i południowo-zachodniej części województwa (Górnośląski Okręg Przemysłowy, Rybnicki Okręg Węglowy).

Analiza danych geograficznych i przestrzennych z podziałem na dwie grupy obszarów została przeprowadzona z zastosowaniem narzędzi GIS.

Obserwuje się zachowanie przestrzeni o istotnej wartości przyrodniczej w rejonach górskich (Beskidy) oraz północnej części województwa śląskiego (Jura Krakowsko-Częstochowska).

Zestawienie może stanowić narzędzie umożliwiające wstępną ocenę skali przekształceń środowiska i może być przydatne do dalszych analiz na poziomie regionalnym, związanych z planowaniem przestrzennym, monitoringiem jakości środowiska oraz projektowaniem działań rekultywacyjnych.

Zachowane tereny naturalne są kluczowe dla prowadzenia analiz porównawczych i wyznaczania lokalnego tła geochemicznego obszaru.

Mapy tematyczne: terenów naturalnych i terenów zdegradowanych opracowano w środowisku ArcGIS (licencja AGH).

Dane przestrzenne pozyskano z ogólnodostępnych baz (BDOT10k, GDOŚ, Geoportal, OSM), ujednolicono do wspólnego układu współrzędnych i zorganizowano w geobazie.

Materiały wykorzystane, m.in.:
<https://www.geoportal.gov.pl/>; <https://stat.gov.pl/>; <https://www.pgi.gov.pl/>;
<https://emgsp.pgi.gov.pl/emgsp/>; <https://geologia.pgi.gov.pl/mapy/>;
<https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>; <https://www.gov.pl/web/guest/dostep-do-danych-geoprzestrzennych>.